

През една студена утрин на късната есен ти вземаш едрото, угоено зърно, отнасяш го на преораната нива и го хвърляш съ вкоченясала от студ десница въ плодните ѝ недра. Ти го хвърляш съ любов и надежда, оставяш го, молиш се и чакаш. То покълнва, развива се, израства и дава клас. И аз го забравям — този клас — отгледан и дочакан съ толкоз плахи грижи и нежни трепети! . . .

Но знаете ли вие, мои прегърбени деди и баби, мои измъчени бащи и майки, мои братя и сестри, вие, които трупате и ден и нощ, от сутрин до вечер, уморени за сън, пребити от работа, презирани, подигравани и лъгани — знаете ли вие какво става съ вашите хубави, скъпи класове, съ вашите едри, тлъсти зърна; съ белия ечемик, съ мургавата ръж, съ ситното просо, съ златната царевица! . . .

Хей, вашите хамбари ще се закупят, ще се изпразнят и ще се отнесат съ големи, дълбоки, тежки параходи въ безбрежните океани. Там мургавата ръж на белите, златната царевица на червените, черното кафе на жълтите, белите плодове на черните — там всичко ще потъне въ бездънните води на тихия, спокойния, гладкия океан. И ако за вас настане глад, ако въ някое глухо Поволжие земята се опече през нечаканите дни на дълга засуха и милиони се тръшнат безпомощни въ пригръдките на страшна смърт — тогава те карат локомотивите си съ жито, за да пестят въглища.

Но кои са те? Не съм гивиждал и аз. Далече са — зад девет морета и много земи. Там са палатите им. Но те бдят навсякъде, защото трябва да се компенсира цената; да се унищожи излишъка, за да се повдигне тя, та да се запази и за идущата година. Да се компенсира! . . . Ти изпъваш жилест врат и не проумяваш бедно старче! Хе, не ти ъи трябва! На път